



Győri ítélőtábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.009/2026/9.

A felperes:

Felperes1 (tartózkodási helye: Alperes1; Cím14.)

A felperes képviselője:

Dr. Kovács Ignác Miklós pártfogó ügyvéd (cím12)

Az alperes:

Alperes1 (Cím14.)

Az alperes képviselője:

alperesi jogi képviselő

A per tárgya:

személyiségi jogsértés

Az elsőfokú határozatot hozó bíróság és határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.291/2024/63. számú ítélete

A fellebbező fél és fellebbezésének száma:

felperes 64. és Pf. 8. sorszámú beadványa

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú felperesi pártfogó ügyvédi díj viselésére a pervesztes felperes köteles, és a feljegyzett 1.400.000 (egymillió-négyszázezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú ítélet

[1] Az *elsőfokú ítélet tényállása* szerint a 2022. július 27-től az alperes büntetés-végrehajtási intézetében fogvatartott felperes cukorbeteg, lépével és májával egészségügyi problémái vannak, köszvényes, nehezen tud járni, papucsot visel. Az alperes orvosi rendelésre, felváltva 2022. augusztus 18. – 2023. május 28 és 2023. július 6. – 2024. május 9. között könnyű vegyes diétát, majd 2022. július 27. – 2024. január 17. között zsír-, rost- és fűszerszegény (a továbbiakban: zsírszegény) diétát biztosított részére. A felperesnek járási nehézség miatt 2024. november 17. – 2022. május 17. között engedélye volt, hogy zárt lábbelit ne kelljen viselnie, papucsot hordhasson. A felperes 2022. év végén nyújtott be kérelmet lábproblémáira, ödémára, lábujjdeformáltságra hivatkozással az épületben, zárkán való étkezés engedélyezésére, amit alperes 2023. január 10-i döntésével elutasított, majd végül engedélyezte.

[2] A *kereset ismertetése*ként rögzíti, hogy a felperes 2023. augusztus 15-én személyesen benyújtott keresetében az alperest 7.500.000 Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Pártfogó ügyvédje által 2023. október 9-én benyújtott keresetében előadta, hogy alperes csak felváltva és nem együttesen biztosította részére a cukorbetegség miatti diabetikus és a lép-, májbetegsége miatti zsírszegény diétát, amivel okozati összefüggésben a felperes egészségügyi állapota romlott. Állítása szerint az alperes 2022. augusztus 18. – 2023. június 1., majd 2023. július 21 – augusztus 10. között kizárólag diabetikus, és 2023. június 1. – július 20., majd augusztus 17-től kizárólag zsírszegény diétát biztosított, a diétákat csak felváltva tette elérhetővé. Ezzel az alperes megszegte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 155. § (3) bekezdése szerinti étkeztetéssel kapcsolatos kötelezettségét.

[3] Emellett 2022. december 21. és 2023. március 14. között nem biztosította számára a zárkán való étkezést, amit a közös étkező távolsága folytán a lábbetegsége miatt kérelmezett; ezen időszak a késedelmes ügyintézéssel telt el. Ezalatt állítása szerint 11-szer volt lehetősége az intézet boltjában vásárolni, míg a közös étkezdébe ugyanezen idő alatt 180-szor kellett volna elmennie napi három étkezéssel számolva, amit egészségi állapota nem tett lehetővé. A késedelmes ügyintézéssel kapcsolatos megalázó helyzet nagyfokú lelki gyötrelmet okozott számára. Az alperes e mulasztásai a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a

továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontja szerinti egészséghez való jogát sértették, ezért jogosult a Ptk. 2:52. § alapján sérelemdíjra. Alperes intézkedései egyszerre sértették emberi méltóságát és egészségét is, valamint hátrányos megkülönböztetés érte a többi fogvatartottal szemben, mert másoknak alperes engedélyezte a zárkán, illetve épületben történő étkezést, míg felperesnek ezt csak több hónapos késéssel engedélyezte.

[4] A felperes 2024. április 24-én keresetváltoztatással élt arra hivatkozással, hogy a személyiségi jogsértés a testi épséghez, egészséghez való jog, és a hátrányos megkülönböztetés tilalma alapján áll fenn a már előadott módon, ezért a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja alapján kérte az alperest kötelezni a jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra, valamint sérelemdíj iránti követelését 17.500.000 Ft-ra felemelte. A diabetikus étrend biztosításának elmulasztása miatt 3.500.000 Ft, a zsírszegény diéta biztosításának elmulasztása miatt 10.000.000 Ft, míg a zárkában, illetve épületben történő étkezés biztosításának elmulasztása miatt 4.000.000 Ft sérelemdíjat követelt. A károkozó magatartással összefüggésben a Bv. tv. 143. § (3) bekezdésére, a Ptk. 6:518. és 6:548. §-ára hivatkozott.

[5] Az *ellenkérelem ismertetése*ként rögzíti, hogy alperes elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte a 30 napos jogvesztő keresetindítási határidő elmulasztása miatt, mivel a 2023. szeptember 6-i határozatával utasította el a felperes nem megfelelő étkeztetés tárgyában beadott kártérítési igényét. Az elutasítás indoka az volt, hogy az alperes a Bv. tv. 155. § (3) bekezdésének és a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII.19.) IM rendelet (a továbbiakban: Bv. Szabályzat) 128. § (1) és (5) bekezdésének megfelelően az étkezési normákat a felperes által végzett munka jellegének, orvosi javaslat alapján egészségi állapotának és életkorának megfelelően biztosította. A határozat szerint felperes számára 2022. augusztus 18. – 2024. január 17. között felváltva módosított szénhidrátösszetételű diétát, továbbá zsírszegény diétát biztosított, amit dietetikus állított össze.

[6] Az érdemi védekezésében a fenti határozatában foglaltakra utalt. Hivatkozása szerint jogszabály írja elő, hogy milyen étkezést kell biztosítani, melyet a határozat szerint biztosított, a felperes felváltva diabetikus és zsírszegény diétát kapott. Jogsértő magatartást nem tanúsított, mert az egészségügyi állapotának megfelelő étkezést biztosított, ezért károkozó magatartás nem valósult meg. Előadta, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak ételmezési ellátásának ételmezési szakmai és táplálkozás-egészségügyi követelményeiről szóló 13/2022. (IV.29.) BM rendelet (a továbbiakban: Ételmezési Bvr.) 6. § (1) bekezdése és 14. § (3) bekezdése alapján a dietetikus felelős a diétás étrend összeállításáért a fogvatartotti alapétrend figyelembevételével és diétás ételmezést szakorvosi javaslat esetén kell biztosítani, ami nem jelenti egyénre szabott komplex diéta biztosítását. Csatolta 2021-től az étlapokat annak igazolására, hogy milyen diétás és zsírszegény étkezést biztosított. Előadta továbbá, hogy a felperes az intézeti boltban leginkább cukros, zsíros és fűszeres, azaz egészségi állapotának nem megfelelő élelmiszereket vásárolt, ezzel maga hatott közre abban, ha egészségi állapota nem javult, ami alperes felelősségét kizárja, nagy mértékben csökkenti. Ennek igazolására 2022. december 21. – 2023. szeptember 21. közötti felperesi vásárlásokra vonatkozó terméklistát csatolt. Alperes magatartása tehát felperes egészségi állapotát nem sértette, nem veszélyeztette, és felperes nem is adta elő, hogy milyen egészségromlása következett be. Mindezek alapján egészséghez való személyisége joga nem sérülhetett, továbbá az egészségi

állapot esetleges alperesi veszélyeztetése egészségromlás hiányában nem eredményezheti felperes egészséghez való személyiségi jogának megsértését.

[7] Vitatta, hogy a keresetben megjelölt időszakban felperes a járásban akadályoztatva volt. Hangsúlyozta, hogy ebben az időszakban az intézeti boltban rendszeresen vásárolt, így a zárka és a bolt között rendszeresen közlekedett, tehát egészségügyi állapota nem akadályozta a közös étkezőben való étkezést, a papucs hordását pedig engedélyezte. Előadta, hogy a felperes az épületben, illetve zárkán étkezést 2022. december 28-án és 2023. március 10-én kérte, melyeket az alperes 2023. január 10-én és 2023. március 20-án, tehát a 30 napos törvényi határidőben elbírált. Így ügyintézési késedelem nem történt és a felperest hátrány sem érte. Kiemelte, hogy a felperes korábban lelki károsodásra nem hivatkozott, erre vonatkozó részletes tényelődást nem tett és bizonyítást sem indítványozott.

[8] *A keresetet elutasító elsőfokú ítélet jogi indokolása* elsőként rögzíti, hogy a P.20.208/2023/22. számú indokolt végzésével az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmét elutasította. A kereset érdemét illetően leszögezi, a bíróságnak azt kellett vizsgálni, hogy alperes a közhatalom gyakorlása során felperes testi épségét, egészségét sértő [Ptk. 2:43. § a) pont] magatartást tanúsított-e (Ptk. 6:548. §), amivel okozati összefüggésben felperest nem vagyoni sérelem érte (Ptk. 2:52. §). A Ptk. 2:43. § c) pontja szerinti hátrányos megkülönböztetést illetően arra utalt, hogy e körben a felperes arra hivatkozott, hogy míg más fogvatartottak részére biztosították a zárkában, épületben étkezést, felperest ettől hónapokra megfosztották, ami lelki gyötrelmet okozott számára. Kiemelte, hogy a felperes helyes hivatkozása szerint a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint az alperes jogsértő magatartását és avval okozati összefüggésben bekövetkezett személyiségét ért nem vagyoni sérelmet neki kellett bizonyítania.

[9] Ezt követően kifejti, hogy a felperes személyiségi jogának több módon történt megsértését egészségügyi problémáinak alperes általi figyelmen kívül hagyásából vezette le. Az állított lábbetegség miatti járási gondokkal indokolt zárkán/épületben való étkezést illetően rámutatott: A felperes személyes meghallgatásán úgy nyilatkozott, azért kérte az épületen belüli étkezést, hogy ne kelljen átmennie másik épületbe. Ugyanakkor azt is előadta, hogy az étkezőben soha nem volt, oda egyébként el tudna menni, de mozgásában korlátozott, valószínűleg útközben elbotlana. A boltban beszerzett nem diabetikus élelmiszereket illetően pedig azt állította, hogy a rabtársaival közös főzésekhez vásárolt alapanyagot. Az elsőfokú bíróság kiemeli, hogy emellett a 2021. november 17. – 2022. május 17. közötti időszakra szóló papucsviselési engedély állt rendelkezésre. Ezen túl semmilyen peradat nem volt arra, hogy a perbeli időszakban lábproblémája, ödémás megbetegedése lett volna, amivel összefüggésben alperestől kezelést igényelt, és nem kapott. Azzal kapcsolatban, hogy az alperes 2022. december 21. – 2023. március 14. között nem hozott döntést és ez okozott számára lelki gyötrelmet, továbbá valósított meg hátrányos megkülönböztetést a következőkre mutatott rá: A perben semmilyen adat nem igazolta, hogy felperest bármilyen hátrány érte volna alperes mulasztása miatt. Maga adta elő, hogy nem kellett a közös étkezdébe mennie, a megjelölt időszakban rendszeresen lejárt a boltba vásárolni a közös főzésekhez. Mozgáskorlátozottságára tehát semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre, sőt ezt cáfolja a felperesi magatartás. A 2022. december 28-i és 2023. január 10-i kérelmét pedig az alperes igazoltan elbírálta 2023. január 10-én és március 20-án. A hátrányos megkülönböztetésre a felperes sem tényelődást, sem bizonyítási indítványt nem tett, adatok hiányában az állított jogsértéssel a bíróság érdemben foglalkozni nem tudott.

[10] Ezután az ítélet rögzíti, hogy a felperesnek azt kellett bizonyítania, az állított alperesi magatartásokkal okozati összefüggésben testi egészsége sérült. E körben – a per tárgyává tett időszakra kiterjedő – egészségügyi dokumentumok és étkeztetéssel kapcsolatos bizonyítékok értékelésével készült szakértői véleményt vette figyelembe. A kiegészített orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy 2022. augusztus 18. – 2023. május 30. között felperes betegségei: nem inzulin dependens cukorbetegség, diabéteszes neuropátia, köszvény, lépét eltávolították, aminek következményeként májkapu visszér trombózisa keletkezett és véralvadásgátlót kap. Ezek miatt 2020. június 2.-2024. május 1. között felváltva és nem együttesen könnyű vegyes diétát, zsírszegény diétát kapott. A perbeli időszakban azonban a felperesnél nem alakult ki állapotrosszabbodás vagy egészségkárosodás, az alperes által biztosított étkezés nem befolyásolta az egészségügyi állapotát, csak kalóriatöbbletet jelentett. A felperesnél a köszvény tünetei, panaszai nem álltak fenn, ezért nem volt tudomása emelkedett húgysav szintről, amire húsmentes étrend javasolt. A diétát az orvos panaszok és tünetek esetén írja ki, de a felperesnél emésztőszervi betegségről, panaszról, tünetről nem állt rendelkezésre adat. A perbeli időszakban a felperes laboreredményei összességében ugyanazt az eredményt tükrözik, egészségügyi állapota stagnált. A nehéz járás a túlsúly, a rendszeres alkoholfogyasztás, és az enyhe fokú cukorbetegség okozta neuropátia következménye. A felperes által vásárolt bolti termékek csak kalóriatöbbletet jelentettek, de nem befolyásolta egészségügyi állapotát. Összességében a perbeli időszakban az alperes által biztosított diétával összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodás, állapotromlás egyértelműen kizárható. A szakkonzulens belgyógyász, diabetológus szerint sincs összefüggés a diétás hiányosságok és a felperes 2. típusú cukorbetegsége között. A Metformin alapú kezelés és a cukorbetegség súlyossága között sincs összefüggés. A járási nehézségei feltehetőleg a cukorbetegséggel jelentkező neuropátia miatt alakult ki, ami elsősorban az érzőidegeket érinti, de a mozgató, motoros idegek is károsodhatnak. A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a diabetikus étkeztetés hiányosságai miatt felperesnél diabétesz neuropátia kialakult volna, arra is figyelemmel, hogy felperesnél korábban régóta fennállt alkohol- és drogfüggőség. Felperes e panaszával kapcsolatban 2023. decemberben készült laborvizsgálat, melyet kórházi szakorvos értékelt, és megfelelő diabetológiai ellátást véleményezett.

[11] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra jutott, nem állapítható meg, hogy felperes egészségi állapota alperes nem megfelelő étkeztetése miatt rosszabbodott, sőt egyáltalán állapotrosszabbodás sem. A fentiekre tekintettel nem tartotta megállapíthatónak, hogy az alperes a felperes állítása szerinti jogsértő magatartást tanúsított, ezért sérelemdíj iránti igényét megalapozatlannak találta. Alaptalannak tartotta azt a felperesi érvelést is, miszerint megalapozza a jogsértés abbahagyására kötelezést, hogy a perbeli időszakot követően is csak felváltva biztosított a diéta. Ugyanis ha a sérelemdíj iránti kereset megalapozatlan jogsértés hiányában, akkor a nem jogsértő magatartás abbahagyására való követelés is alaptalan.

A peresztes felperest a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi Ükr.) 3. § (2) bekezdésének *b)* pontja alapján kötelezte az alperes javára 725.000 Ft ügyvédi munkadíj megfizetésére.

A fellebbezés

[12] A felperes fellebbezésben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan a keresetnek megfelelő megváltoztatását, harmadlagosan az alperes javára megállapított perköltség 100.000 Ft-ra való leszállítását kérte.

[13] Kiemelte, hogy keresetét három személyiségi jogának megsértésére hivatkozással három alperesi magatartásra alapította. Megsértett személyiségi jogként az emberi méltósághoz, a testi-lelki egészséghez és a hátrányos megkülönböztetés tilalmához való személyiségi jogát jelölte meg. Jogsértő alperesi magatartásként pedig a következőket: 1.) alperes nem biztosította 2022. december 21. és 2023. március 14. között az épületben, illetve zárkán való étkezést kérelme ellenére, 2.) 2022. augusztus 18. és 2023. május 28. között nem biztosította a zsírszegény diétát, 3.) 2022. december 21. és 2023. március 14., valamint 2023. április 20 és május 30. között nem biztosította a diabetikus étrendet. Utóbbi kettő alapja az volt, hogy egészségügyi problémái miatt komplex, azaz egyszerre diabetikus és zsírszegény diétára volt szüksége, de alperes egyszerre mindig csak az egyik fajta étrendet biztosította.

[14] Rámutatott, az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtette, hogy alperes mely magatartásával és mely személyiségi jogát miként sértette:

1.) Az *emberi méltóságának* megsértése kapcsán a 2024. június 7-i előkészítő iratában előadta, hogy egyrészt – noha alperes ismerte a felperes lábának állapotát – először elutasította a zárkán/épületben való étkezési kérelmet, amit 3 hónap múlva ugyanolyan körülmények mellett engedélyezett; másrészt a komplex diétát azért tagadta meg, mert a kidolgozott étrendjei között ilyen nem volt. Előbbi esetében a hosszan elnyúló, a megfelelő ételmezést hónapokig kizáró, utóbbi esetben a máig nem teljesülő, hiába való kérelmezés jelentett a felperesnek megalázó helyzetet, amivel emberi méltósága sérült, mert a legalapvetőbb szükségleteit nem teljesítette az alperes. Ugyan az alperes formailag hozott egy (elutasító) döntést, de érdemben tétlen volt, noha könnyűszerrel a dietetikus útján kidolgozhatott volna egy további diétát, amint a szegedi fegyház az F/12. alatt csatolt irat szerint képes volt ezt az ellátást biztosítani.

2.) A *testi egészség* megsértése kapcsán a 2025. január 10-i előkészítő iratban előadta, hogy a laboredményeivel kimutatható a nem komplex diéta és a jó ideig a körleten való étkezés nem biztosítása.

3.) A *lelki egészség* megsértése kapcsán a 2024. június 7-i előkészítő iratban hivatkozott arra, hogy a hosszan fennálló jogsértő helyzet, a kérelmek hiábavalósága, az egészségügyi állapotnak megfelelő ételmezés hiánya köztudomásúan nyomot hagy az érintett pszichéjében. A 2025. január 10-i előkészítő iratában is előadta, hogy folyamatosan jelezte az alperesnek, miért nem felel meg szükségleteinek az étkezés, de előrelépés nem történt, sőt elutasítást kapott (F/6). Mindez frusztrálta, és egészsége romlása miatti aggodalom a mindennapjait megkeserítette, mivel évekig az alperes jóindulatára szorul, és elkeserítő számára, hogy helyzetén évek óta nem tudott javulást elérni. Előadta, hogy a lelki sérülés megállapításához – amennyiben pszichológiai megbetegedést nem állítanak – különleges szakértelem nem szükséges, de a bíróság eltérő álláspontja esetére indítványozta szakértő kirendelését ennek megítélésére.

4.) A *hátrányos megkülönböztetés* tilalmának megsértése tekintetében a 2024. április 24-i keresetváltoztatásban előadta, hogy erre a felperes egészségügyi állapota alapján került sor, mivel a felperesnek kétféle diétára volt szüksége. Az összehasonlítható helyzetben lévő, megfelelő diétában részesülő többi fogvatartotthoz képest nem lett volna nehezebb a felperes igényének megfelelő diéta kidolgozása és biztosítása, hisz az alperes foglalkoztat dietetikust, ezért indokolatlanul nem tett eleget a felperes kérésének, és a megkülönböztetés alapja az egészségi állapota volt.

[15] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet az említett személyiségi jogokkal vagy egyáltalán nem foglalkozott, vagy az indokolás nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségnek. A Pp. 346. § (4) bekezdésével ellentétben a kereset ismertetésének követelményével szemben az ítélet [5] bekezdésében tévesen rögzíti, hogy a felperes papucsot nem tud viselni, mivel a felperes azt állította, hogy cipőt nem tud viselni, amivel eljuthatna rossz időjárásban a közös étkezőben; a [6] bekezdésben tévesen jelöli meg az állított jogsértéssel érintett időszakot, csak az első dátum (2022.08.18-2023.06.01.) nevezhető helyesnek, de annak vége is 2023.05.28.; a [8] bekezdés még tartalmazza az emberi méltóság megsértésének állítását, ám a [9] bekezdésben említett keresetváltoztatás tartalmaként már nem szerepel, pedig épp itt és a 2025. január 10-i előkészítő iratban is rögzítette az emberi méltóság sérelmét is; továbbá a jogi indokolásban szereplő [21] bekezdés sem említi az emberi méltóság sérelmét. Utóbbi kapcsán kiemelte, hogy az emberi méltóság és a lelki egészség sérelme egymástól megkülönböztetendő, mert az egészségével kapcsolatos felperesi félelmekből fakadó érzés más, mint az, hogy az étkezés biztosítása kapcsán emberszámba sem veszik.

[16] Az ítélet indoklásából az sem derül ki, hogy az emberi méltóság és a lelki egészség megsértése kapcsán az elsőfokú bíróság milyen tényeket, bizonyítékokat vett figyelembe, ha nem találta megállapíthatónak, akkor miért nem. Az ítélet ezen jogok megsértése kapcsán egyáltalán nem ad számot a döntés okairól. A szakértői bizonyítással ugyan részletesen foglalkozik, de a [24] bekezdés szerint annak csak a testi egészség volt a tárgya. Így az emberi méltóság és lelki egészség megsértése kapcsán sérült a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésében előírt indokolási kötelezettség, amint arról sem ad számot az ítélet, hogy ezeket miért nem találta bizonyítottnak, a lelki egészségsértésre felajánlott szakértői bizonyítást miért mellőzte. E két jog kapcsán az elsőfokú bírósága a Pp. 237. § (1)-(2) bekezdése szerinti anyagi pervezetési kötelezettségét is megsértette, mert sem arról nem tájékoztatott, hogy valamely nyilatkozata hiányos, sem arról, hogy állításait bizonyítani kellene. Ugyanakkor arra is hivatkozott, hogy e két jogsértés kapcsán a megállapított tényállás (megfelelő étrend iránti kérelmek folyamatos elutasítása, a kialakított étrendhez való ragaszkodás, a zárkán/épületben való étkezés indokolás nélküli elutasítása) is elegendő a döntéshez, és a Pfv.21.585/2018/14. számú (megjelent: BH2021. 45.) határozat szerint sem kell szakértő a betegség szintjét el nem érő pszichés károsodás állítása esetén.

[17] Sérelmezte az ítélet [23] bekezdésében a hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos megállapítást is, mely szerint e körben sem tényelőadást nem tett, sem bizonyítást nem indítványozott a felperes. A 2024. április 24-i keresetváltoztatásban ugyanis a felperes részletesen előadta, hogy hátrányos megkülönböztetésben részesül azokhoz képest, akik csak egyféle diétát igényelnek és a dietetikus könnyedén összeállíthatta volna számára a megfelelő komplex diétát. Továbbá a keresetlevélben is előadta, a megfelelő diéta biztosításának nem lehet akadálya, hogy a számítógépes rendszerben csak egyféle diétát lehet kiválasztani.

[18] A keresetváltoztatásban bizonyítási szükséghelyzetre is hivatkozott a zárkán/épületben való étkezés kapcsán, hogy a más fogvatartottakkal való bánásmód összevethető legyen. Az alperes által ennek alapján csatolt 27_2. számú dokumentum alkalmas volt e jogsértés bizonyítására. Ebből kiderül, hogy más elutasított fogvatartottaknál volt indokolás, míg a felperes 16. tétel alatt szereplő kérelme indokolás nélkül lett elutasítva. A dokumentum szerint az alperes egészségügyi indok alapján döntött és a kérelmek vagy azért kerültek elutasításra, mert orvos azt nem javasolta, vagy a kérelmező nem ment el orvoshoz, vagy a kérelem áthelyezés miatt okafogyottá vált. Csak a felperes 2022. december 28-i kérelmét utasította el indokolás nélkül, noha az tartalmazta az egészségügyi problémáit. E bizonyíték értékelését is elmulasztotta az elsőfokú ítélet a Pp. 346. § (5) bekezdés szerinti indokolási kötelezettségét megsértve. Ha pedig az ítélet e dokumentumot azért hagyta figyelmen kívül, mert azt a felperes nem kellően konkrétan hivatkozta, a Pp. 237. § (1)-(2) bekezdés szerint anyagi pervezetést mulasztotta el a bíróság. Kérte, hogy az ítéltábla ezen érvelését a megváltoztatás körében értékelje.

[19] Okszerűtlennek tartotta az ítélet [23] bekezdésének azon megállapítását, miszerint mivel a felperes lejárt a boltba, nincs bizonyíték a mozgáskorlátozottságára. A felperes ugyanis nem állította, hogy járásképtelen, csak azt, hogy a közös étkezőhöz naponta több száz métert kellett volna megtenni. Ezért az alperes nem tesz eleget jogszabályi kötelezettségének a zárkán való étkezés indokolás nélküli elutasításával, ha a fogvatartottnak többféle egészségügyi problémája van és arra hivatkozik, hogy nem tud eljutni az étkezőbe a megfelelő étkezés érdekében.

[20] A szakvélemény kapcsán sérelmezte, hogy a 2025. január 10-i iratban indítványozott kérdései nagyrésze nem lett feltéve. Az aggályos szakvéleményre 2025. október 2-án és a kiegészített szakvéleményre a 2025. november 5-i tárgyaláson több kérdés tekintetében jelezte, hogy nem kerül megválaszolásra. Alapvető megválaszolatlan kérdés, hogy az étkezése megfelelt-e a diabetikus és zsírszegény étkezési követelményeknek. Sőt a kiegészítő szakvélemény abból indult ki, hogy a két étrend egyszerre érvényesült, a szakkonzultáns megjegyzése szerint nem egyértelmű, hogy párhuzamosan volt-e biztosítva a két diéta, mert nem volt feljegyzés a korábbi megszüntetéséről. Ezzel kapcsolatos aggályát a felperes a 2025. november 5-i tárgyaláson jelezte is, de az félreérthetően lett jegyzőkönyveztve, a kijavítási kérelem pedig elutasításra került. Mindezek miatt a szakvélemény a Pp. 316. § (1) bekezdés a), c) és d) pontjai szerint aggályos és a Pp. 315. § (1) bekezdése alapján új szakértő kirendelésének lett volna helye. Ennek indítványozása a tárgyalás gyors lezárása miatt nem jutott eszébe, de a bíróságnak a Pp. 237. § (2)-(4) bekezdései alapján nyilatkoznia kellett volna, hogy kíván-e új szakértőt indítványozni. Egyben indítványozta az új szakértő másodfokú eljárásban való kirendelését.

[21] Álláspontja szerint a peranyag alapján megállapítható személyiségi jogai sérelme, az alperes büntetésvégrehajtási jogszabályban előírt élelmezéssel kapcsolatos kötelezettségeinek megsértése, ezért helye lett volna a személyiségi jogsértések megállapításának, a sérelemdíj megítélésének, amelyet az ítéltábla anyagi jogi felülbírálat körében megtehet, ha hatályon kívül helyezésre nem kerül sor. Mivel azonban az ítélet indokolása nagy mértékben hiányos, így az sem egyértelmű, hogy a több kereseti kérelemre figyelemmel a keresetet elutasító rendelkezés alatt mit értett, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése is szükséges lehet a Pp. 380. § c) pontja szerint vagy az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértés miatt.

[22] A perköltség kapcsán azt sérelmezte, hogy az ítélet nem indokolta, hogy miért nem élt a mérséklés lehetőségével. A régi Ükr. 3. § (6) bekezdése alapján indokolt lett volna a mérséklés, mert az elvégzett jogtanácsosi munkához képest a díj eltűzött. Hivatkozott a BH1996. 321. számon megjelent döntésre, mely szerint a feleknek és képviselőknek önmérsékletet kell tanúsítani. Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § szerinti indokolási kötelezettséget is megsértette a Kúria Kf.39.702/2021/6. számú határozatára figyelemmel, eszerint a bíróságnak számot kell adni arról is, ha nem kíván eltérni a jogszabály szerint számított perköltségtől.

A fellebbezési ellenkérelem

[23] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[24] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértette az indokolási kötelezettségét és megalapozatlanul hivatkozik a fellebbezés arra, hogy az ítélet az emberi méltóság, testi egészség, lelki egészség megsértése és a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról nem rendelkezett. Ugyanis a bíróságnak elsősorban azt kellett eldönteni, hogy történt-e alperesi jogsértő magatartás. A felperes azt kívánta bizonyítani, hogy az alperes a testi egészségét megsértette, ennek következtében emberi méltósága, testi egészsége, lelki egészsége sérült, valamint hátrányos megkülönböztetés érte. A beszerzett szakvélemény azonban megállapította, hogy a felperesnél egészségkárosodás kialakulása egyértelműen kizárható. Erre tekintettel az ítélet [27] bekezdése helyesen állapította meg, hogy az alperes részéről jogsértő magatartás nem állapítható meg. A fellebbezésben hivatkozott emberi méltóság, testi és lelki egészség megsértése vonatkozásában felsorolt indokokra az ítélet [26] bekezdése egyértelmű választ ad, hisz ezeket az egészségügyi ellátásban való alperesi mulasztásra hivatkozva terjesztette elő a felperes. Erre a szakvélemény alapján az ítélet itt rögzíti, nem volt megállapítható, hogy a felperes egészségi állapota nem megfelelő étkeztetése miatt rosszabbodott, a szakértők állapotrosszabbodást egyébként sem állapítottak meg. A hátrányos megkülönböztetés tekintetében pedig az ítélet [23] bekezdése rögzíti helyesen, semmilyen adat nem igazolta, hogy felperest bármilyen hátrány érte volna alperes mulasztása miatt. A bíróság a tájékoztatási kötelezettségét sem sértette, mert a jogi képviselővel eljáró felperesnek tudnia kellett, hogy állításait bizonyítani kell a Pp. 265. §-a alapján.

[25] A perköltség mérséklését illetően kiemelte, hogy a felperes jelentősen felemelte sérelemdíj iránti kereseti kérelmét és jogi képviselővel eljárva ennek következményeivel tisztában kellett lennie. A régi Ükr. 3. § (2) bekezdés *b)* pontja pontosan meghatározza a perköltség mértékét, ezért ennek megítélése esetén további indokolás nem szükséges. A hivatkozott kúriai döntés szerinte arra vonatkozik, ha a fél költségszámítás és nem a rendelet szerint kéri a díjat.

A tényállás és a kereset ismertetésének ítéltábla általi módosítása és kiegészítése

[26] Az ítéltábla a tényállást – figyelemmel az elsőfokú ítélet [23] bekezdésére is – elírás folytán akként módosítja, hogy a felperes 2021. november 17. és 2022. május 17. között rendelkezett saját cipő, ún. papucsviselési engedéllyel a jobb láb öregujj deformáltsága

(nagylábujj bűtyök) miatt a szegedi fegyházban (keresetlevél F/2.). Ott zsírszegény diétát írtak elő neki, amit 2021. áprilistól fél évre diabetikusra módosítottak azzal, hogy utóbbi alapvetően a zsírszegény diétára épül (30/F/12).

[27] A felperes orvosi dokumentációjából (5. számú irat melléklete) az intézeti orvosi ellátás adatainak kimutatásából megállapította: A felperesnek a 2022. július 27-i alperesi befogadásakor zsírszegény diétát írtak elő, valamint szorongásos és depressziós zavart, kulturális eltérés miatti beilleszkedési zavart állapítottak meg; utóbbiakat szinte minden későbbi orvosi vizsgálatnál rögzítették. 2022. augusztus 8-án kapott 2 évre alsó ágyon való elhelyezésre és papucsviselési engedélyre orvosi javaslatot egészségügyi okból. 2022. augusztus 18-tól írtak elő neki a megérkezett laboreredmények alapján módosított szénhidrát összetételű, azaz diabetikus diétát. 2023. április 20-án reklamálta az orvosnál a májkímélő és cukorbeteg diétát, ahol diabetikus diétát és laborvizsgálatot írtak elő. 2023. május 24-én speciális diabetikus diétát kért és lába dagadására panaszkodott, ahol diabetikus szakrendelésre utalták be. 2023. június 1-jén panaszolta, hogy nem kap egyszerre diabetikus és zsírszegény diétát, ezért 2 hét próbára zsírszegény diétát írtak elő vércukor kontrollal azzal, hogy ha a vércukor rendben van, ez maradhat, ha nem akkor diabetikus diéta szükséges. Ezt 2023. június 22-én megerősítették. 2023. július 6-án megállapították, hogy vércukor értékei nem kielégítőek, a Metforalt emelték és 2 hétre meghosszabbították a zsírszegény diétát.

[28] A felperes 2022. december 28-án kérelmezte (2025. január 10-i előkészítő irat F/16.) a zárkán való étkezés engedélyezését lábszárödéma, a nagylábujj deformáltsága, polyneuropátia és jobb lábfej emelési nehézség miatt. A felperes által 2023. január 10-én átvett elutasító döntés rögzíti, hogy jelenjen meg az alapellátó orvosnál. Az orvosi dokumentáció szerint 2023. február 8-án jelentkezett azzal orvosnál, hogy a bűtyök miatt zárkán kíván étkezni, ahol tájékoztatták, hogy erre csak ortopéd szakorvos javaslat alapján van lehetőség, amennyiben súlyos mozgáskorlátozottság nem áll fenn (pl. mankó, kerekesszék), valamint beutalták ortopédiai vizsgálatra és rögzítették, hogy a nagylábujj deformált, nem sántít, járása szabályos, mindkét lábára képes ránehezkedni. Ezt követően 2023. március 10-én kérte az épületben való étkezés engedélyezését. 2023. március 13-án jelentkezett az intézeti orvosnál azzal, hogy nem tud elmenni az étkezőbe a bűtyke és neuropátia miatt, ekkor az orvos az ortopédiai vizsgálatig az épületben való étkezési engedélyt javasolta és az alperes 2023. március 20-án az épületben való étkezést engedélyezte. 2023. május 2-án ortopédiai rendelésen járt (23/F/10.), ahol polyneuropátiát állapítottak meg, neurológiai kivizsgálást javasoltak, de ortopédiai teendő nem volt. 2023. május 18-án az intézeti orvosnál járt azzal, hogy 2021-től jobb lába dagad, másnak érzi, időnként elakad; ekkor gyógyszerek felírása mellett 1 hónap múlva kontrollt írtak elő a neuropatia belgyógyászati kivizsgálására.

[29] A felperes 2023. június 2-án terjesztett elő panaszt az egészségügyi ellátását, ételmezését és a fürdési melegvizet illetően, amit az alperes 2023. július 3-án kelt és a felperes által július 21-én átvett határozatával elutasított azzal, hogy az nem tartalmaz konkrétumot (felperes keresetlevelének melléklete). Ezt követően az alperes – a felperes által 2023. szeptember 6-án átvett határozataival (előzményi ügyszám 4. számú irat) – elutasította a felperes kártérítési igényeit, melyet egyrészt amiatt terjesztett elő, hogy 2022. augusztus 18-tól nem az előírt zsírszegény diétát kapja, másrészt nem kapott zárkán való étkezési engedélyt 2022. december 21-től 2023. március 14-ig.

[30] A felperes többször módosított és végleges kereseti kérelmei a következők:

1.) Kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette *a)* az emberi méltósághoz, *b)* a testi és lelki egészséghez, és *c)* a hátrányos megkülönböztetés tilalmához fűződő személyiségi jogát azzal, hogy nem biztosította 2022.12.21.-2023.03.14. között az épületben/zárkán, tehát a közös étkezőbe való elmenetelt nem igénylő étkezést, továbbá 2022.08.18.-2023.05.28. között a zsírszegény diétát, és 2022.12.21.-2023.03.14., és 2023.04.20-2023.05.30. között a diabetikus étrendet.

2.) Kérte az alperest összesen 17.500.000 Ft sérelemdíj és ennek késedelmi kamata megfizetésére kötelezni a következők szerint: A diabetikus étrend biztosításának 2022.12.21.-2023.03.14. és 2023.04.20-2023.05.30. közötti hiánya miatt 3.500.000Ft, valamint ennek 2023. május 31-től 2024. május 27-ig járó 327.945 Ft késedelmi kamata; a zsírszegény diéta biztosításának 2022.08.18.-2023.05.28. közti hiánya miatt 10.000.000 Ft, valamint ennek 2023. május 29-től 2024. május 27-ig járó 944.110 Ft késedelmi kamata; a zárkán/épületben étkezés biztosításának 2022.12.21.-2023.03.14. közötti hiánya miatt 4.000.000 Ft, valamint ennek 2023. március 15-től 2024. május 27-ig járó 484.493 Ft késedelmi kamata.

3.) Kérte a felperes egészségi állapotának nem megfelelő étkeztetés kapcsán, azaz a nem komplex diéta biztosítása tekintetében az alperest a jövőre nézve a jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra kötelezni.

A személyiségi jogsértés megállapítása és a sérelemdíj iránti keresete tárgyává a 2023. május 30-ig terjedő időszakot tette.

Az ítéltábla döntése és indokai

[31] A fellebbezés nem alapos.

[32] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és annak indokai által szabott keretek között bírálta felül.

[33] A hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelem tekintetében abban egyetértett az ítéltábla a felperessel, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésében előírt indokolási kötelezettség szempontjából a kereset ismertetése és a jogi indokolás körében, de a tényállási részében is pontatlan, hiányos és homályos. Ugyanakkor a Pp. 380. § *c)* pontja alapján hatályon kívül helyezésnek akkor van helye, ha az ítélet a hiányosságai miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Míg a Pp. 381. §-a alapján egyéb eljárási szabálysértés abban az esetben vezethet hatályon kívül helyezésre, ha emiatt szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése, kiegészítése, valamint az kihatott az ügy érdemi eldöntésére, továbbá a másodfokú eljárásban való orvoslása nem lehetséges, nem ésszerű. E szempontok alapján az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának hibái még éppen nem érték el azt a szintet, hogy azt érdemi felülbírálatra alkalmatlanná tegye és a másodfokú eljárásban orvosolható volt, ezért a hatályon kívül helyezés iránti kérelmet megalapozatlannak találta.

[34] Az ítéltábla a fellebbezésben részletesen megismételt kereseti indokok és érvek másodfokú ítéletben való rögzítésével, valamint a tényállás pontosításával, releváns elemekkel való kiegészítésével az elsőfokú ítélet e hiányosságait orvosolta.

[35] Az elsőfokú ítélet jogi indokolása, különösen az emberi méltósághoz és lelki egészséghez való jog megsértésével kapcsolatos keresetek elbíráltsága, az elutasítás indokait illetően az elsőfokú ítélet valóban nehezen értelmezhető. Ám – amint arra a fellebbezési ellenkérelem is rámutat – összességében leszűrhető a [21]-[22] és [24] bekezdésből, hogy az elsőfokú bíróság alapvetően annak tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes a felperes testi egészségét, egészségét sértő magatartást tanúsított-e, ezzel okozati összefüggésben nem vagyoni sérelem a felperest érte-e, valamint hátrányos megkülönböztetés a zárkán/épületben való étkezés nem biztosításával érte-e, az lelki gyötrelmet okozott-e neki. Mindezek vizsgálatával jutott arra a következtetésre az ítélet [26] és [27] bekezdésében, hogy a felperes egészségi állapota nem romlott és az alperes „jogsértő” magatartást nem tanúsított, így a sérelemdíj iránti igény alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a vizsgálandó kérdéseket – a lentebb kifejtettek szerint – ugyan nem teljeskörűen és részben nem helyesen határozta meg. Ez azonban olyan anyagi jogi tévedés, ami önmagában hatályon kívül helyezést nem indokol. A másodfokú bíróság ugyanis az érdemi – anyagi jogi – felülbírálat keretében a Pp. 369. § (3) bekezdés e) pontja és 383. § (3) bekezdése alapján határozhat olyan kérdésekről, kérelmekről, amiről az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetve nem határozott. A másodlagos fellebbezési kérelem épp erre irányult, arra hivatkozással, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján valamennyi kereset érdemben eldönthető.

Végül az anyagi pervezetés Pp. 237. § (1)-(2) bekezdésében foglalt szabályainak megsértését illetően az ítéltábla rámutat, hogy a Pp. 384. § (1) bekezdése alapján önmagában az anyagi pervezetési hiba nem szolgálhat hatályon kívül helyezés alapjául és ezokból azt a fél sem kérheti. Az érdemi felülbírálat körében vizsgálható az anyagi pervezetés hibája és vonható le annak következménye a Pp. 369. § (4) bekezdése és 384. § (2) bekezdése szerint.

[36] A fentiek folytán az ítéltábla a megváltoztatásra irányuló másodlagos fellebbezési kérelem keretében érdemben vizsgálta az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelőségét. E körben mindenekelőtt rámutat, hogy önmagában a jogsértő/jogellenes magatartás nem alapoz meg személyiségi jogi igényt. A személyiségi jog megsértésének Ptk. 2:51. § és 2:52. §-a szerinti objektív és szubjektív szankciói iránti igény csak akkor keletkezik, ha az alperes terhére rótt magatartás folytán valamely személyiségi jog megsértése is megvalósul.

[37] A jogsértő alperesi magatartásként állított, 2022. december 21. és 2023. március 14. közötti időszakban nem biztosított zárkán/épületben való étkezés tekintetében az ítéltábla először is rámutat, hogy a felperes nem jelölt meg olyan jogszabályi rendelkezést, amely szerint ez az alperesnek kötelezettsége lett volna, tehát magatartása jogellenes volt. Ezen túl az ítéltábla megállapította: A felperes a zárkán való étkezést eleve először csak 2022. december 28-án kérelmezte, továbbá iratellenesen állítja, hogy csak az ő kérelme lett indokolás nélkül elutasítva. Maga a felperes által csatolt és 2023. január 10-én aláírásával átvett irat egyértelműen tartalmazza, az alperes tájékoztatta a felperest, hogy – amint más

fogvatartottak esetében is – csak orvosi javaslat esetén engedélyezhető a közös étkezőtől eltérő helyen való étkezés. Ehhez képest a felperes csak 1 hónap múlva, 2023. február 8-án jelentkezett az intézeti orvosnál, ahol a zárkán való étkezés iránti igényét – a decemberi kérelmével ellentétben – csak az egyik lábán lévő bűtyökkel indokolta, a lábával kapcsolatos egyéb egészségügyi problémára nem hivatkozott. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy súlyos mozgáskorlátozottság nem állt fenn, a nagylábujja deformált, de nem sántít, járása szabályos, mindkét lábára képes ránehezkedni, valamint ortopédia vizsgálatra beutalták. Ezt követően 2023. március 10-én már csak az épületben való étkezés engedélyezését kérelmezte és emiatt március 13-án kereste fel az intézeti orvost, amikor a bűtykén kívül már neuropátiára is hivatkozott azzal kapcsolatban, hogy miért nem tud elmenni az étkezőbe. Ekkor az orvos a folyamatban lévő ortopédiai vizsgálatra figyelemmel az épületben való étkezést javasolta, amely orvosi javallat alapján az alperes 2023. március 20-án azt engedélyezte. A 2023. május 2-i ortopédiai vizsgálat ortopédiai teendőt nem állapított meg, a neuropátiát diganosztizálta és annak neurológiai szakvizsgálatát javasolta. csak 2023. május 18-án jelentkezett először azzal az intézeti orvosnál, hogy az egyik lába dagad és időnként elakad.

[38] Mindebből látható, hogy szó sincs folyamatos, indokolatlanul és indokolás nélkül elutasított kérelmekről a kereset tárgyává tett időszakban; sem a felperes egészségügyi állapota, sem más fogvatartottak hasonló tárgyú kérelmeihez képest. A felperes személyes meghallgatása sem támasztotta alá az ezzel kapcsolatban állított személyiségi jogi sérelmek, nem vagyoni hátrány egyikét sem. Maga adta elő, hogy a zárkán való étkezést azért kérte, mert dolgozó zárkatársainak is biztosították ezt a lehetőséget, akikkel fél háromkor együtt tudott volna ebédelni, valamint nem szeretett volna hajnal fél ötkor reggelizni menni, mert attól tartott, hogy esetleg a sötétben elbotlik a mozgásában való korlátozottsága miatt. Egyébként el tudott volna menni az étkezőbe, de oda soha nem is járt. Itt mutat rá az ítéltábla, hogy a felperes eleve csak a befogadását követő öt hónappal később igényelte először az épületen belüli étkezés engedélyezését, ami eleve azt mutatja, hogy számára ez addig különösebb problémát nem okozott, arra pedig semmilyen adat nincs, hogy 2022. december végén állapotában bármilyen változás e tekintetben fellépett. Arra is utal az ítéltábla, hogy közismerten, de a diabetikus szakrendelésen is megfogalmazottan a cukorbetegség számára a rendszeres testmozgás kifejezetten javallott, így például napi háromszor pár száz méter séta az étkezőhöz nemhogy hátrány, de éppen előnyös. Rámutat az ítéltábla arra is, hogy a felperes személyes meghallgatása alapvetően a felperes személyes kívánalmait, kényelmi szempontjait tükrözi a közös étkezőbe való eljárással kapcsolatos igényét illetően. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a civil életben sem biztosított az emberek számára, hogy a járással kapcsolatos kényelmetlenségek okán ne kelljen a lakóépületet, sőt a lakást sem elhagyni a mindennapi élet szükségletei érdekében. Végül azt is ki kell emelni, hogy noha a felperes meghallgatására a 2024. áprilisi keresetváltoztatást követően került sor, még csak utalás szintjén sem merül fel nyilatkozataiban, hogy a zárkán/épületben való étkezés biztosításának hiánya számára az egészsége miatti aggodalmat, a vele való bánásmód miatti frusztrációt, vagy bármilyen személyes negatív érzelmet okozott volna. Ezt kifejezetten cáfolja a saját magatartása, miszerint hónapokig előtte sem járt a közös étkezőbe, noha oda el tudott volna menni, de nem is kérte az eltérő helyen való étkezés engedélyezését, annak első (indokolt) elutasításával szemben panasszal nem élt, az intézeti boltban pedig rendszeresen vásárolt dietetikai szempontból tudottan nem megfelelő élelmiszereket.

[39] Mindezek alapján helytálló az elsőfokú ítélet [23] bekezdésében tett azon megállapítás, hogy a felperes az épületen belüli étkeztetés hiányával kapcsolatban semmilyen

hátrányt nem igazolt és a [27] bekezdés szerint az alperes részéről „jogsértő” (jogellenes) magatartás nem állapítható meg. Az épületen belüli étkezésnek a kereset tárgyává tett időszakban való biztosításának hiánya az adott esetben és körülmények mellett sem az emberi méltóság, sem a lelki egészség, sem a hátrányos megkülönböztetés tilalmához való jog megsértését, azaz a polgári jog által értékelhető személyiségi jogsértést nem valósított meg. Ennélfogva a felperes erre alapítottan sem e személyiségi jogai megsértések megállapítását, sem sérelemdíjat megalapozottan nem követelhet. E körben az ítéltábla pótolta a bizonyítékoknak, így a fogvatartottak ezirányú kérelmeit tartalmazó kimutatásnak is az értékelését a felperesre vonatkozó konkrét adatokra figyelemmel. Az elsőfokú bíróság e körben anyagi pervezetési hibát sem követett el. Egyrészt a konkrét tényelőadási és bizonyítási szükségletre az elsőfokú bíróság a felperest tájékoztatta és felhívta (6. számú végzés, és előzményi irat 22., 26. számú végzés). Másrészt nem igényel anyagi pervezetést, ha a fél által előadott tények és bizonyítékok nem alkalmasak és elegendőek jogállítása megalapozására, mivel ez és ennek kifejtése az ítélet érdemére tartozik.

[40] A másik jogsértő magatartásként állított, 2022. augusztus 18. és 2023. május 30. közötti időszakban történt nem megfelelő diétás élelmezés tekintetében kétségtelen tény, hogy a felperesnek betegségei miatt kétféle diétára volt szüksége (diabetikus és zsírszegény), ám ezeket az alperes együttesen nem biztosította, azokat felváltva alkalmazta. Megállapítható, hogy ezzel az alperes jogsértő magatartást tanúsított, mivel megszegte a Bv. tv. 155. § (3) bekezdése és a Bv. Szabályzat 128. § (1) és (5) bekezdése szerinti azon kötelezettségét, hogy a fogvatartottnak az egészségügyi állapotának megfelelő élelmet kell biztosítani. Az orvosi dokumentációból látható, hogy az orvosok váltogatták a kétféle diétát, mivel – az alperes által sem vitatottan – mindkét szempontnak megfelelő, azaz komplex diéta az alperesnél választható diéták között nem volt. Nem fogadható el az az alperesi hivatkozás, hogy nem kötelessége egyénre szabott komplex diétát biztosítani, mivel az Élelmezési Bvr. 6. § (1)-(2) bekezdései és a 20. § e) pontja alapján az intézet dietetikusa útján kell az egészségügyi állapotnak megfelelő étrendet összeállítani és biztosítani, hogy diétás norma esetén az adott speciális étrend dietoterápiás előírásai érvényesüljenek.

[41] Az alperes e magatartása a büntetvégrehajtásra vonatkozó közjogi jellegű jogszabályi rendelkezéseket sértette. Ugyanakkor az e jogsértő magatartáson alapuló keresetek tekintetében azt kellett vizsgálni, hogy az alperes személyiségi jogsértést elkövetett-e a felperes sérelmére a keresetben terhére rótt magatartásával: azaz a felperes által megjelölt személyiségi jogai megsértését ezzel megvalósította-e, mégpedig a kereset tárgyává tett időszakban. Az ítéltábla e körben azt állapította meg, hogy az alperes fenti jogsértő magatartása az adott esetben a felperes keresetben állított személyiségi jogai megsértését nem valósította meg, polgári peres útra tartozó személyiségi jogviszonyt a felek között önmagában a közjogi jogszabálysértés nem keletkeztetett. Megjegyzi az ítéltábla, hogy egyebekben eleve téves mind a személyiségi jogsértés megállapítása, mind az ehhez kapcsolódó sérelemdíj tekintetében az igényének a felperes általi, az egyes diétafajták és időszakok szerinti megbontása. A jogsértő magatartás ugyanis nem abban áll, hogy mikor melyik diétát nem kapta, hanem abban, hogy a kereset tárgyává tett időszakban a kétféle diétát együttesen, azaz komplex diétát nem biztosított az alperes. Ennélfogva, ha személyiségi jogsértés megvalósulása megállapítható lett volna, az csak egy megállapításra és arra vonatkozó egy egységes sérelemdíjra adhatott volna alapot.

[42] A Ptk. 2:42. §-ában nevesített emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogot illetően a töretlen bírói gyakorlat szerint – noha minden személyiségi jog az emberi méltósághoz való

jogból mint ún. anyajogból vezethető le – az emberi méltóság megsértése egy adott tényállás kapcsán csak akkor állapítható meg, amikor a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás valósul meg, ha valakit emberi mivoltában támadnak meg, az emberi léthez szükséges követelmények, körülmények szenvednek sérelmet, a sérelmezett magatartás a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt történt. A felperes a komplex diéta hosszas hiába való kérelmezést jelölte megaláazónak, amivel emberi méltósága azért sérült, mert legalapvetőbb szükségleteit nem teljesítette az alperes, nem dolgoztatott ki dietetikussal számára megfelelő diétát. E körben azonban az orvosi dokumentációból megállapítható, hogy a kereset tárgyává tett időszakban csak az utolsó hónapban reklamálta az orvosnál, hogy nem kap komplex diétát. Míg az alpereshez először 2023. június 2-án fordult – pontosan be nem azonosítható – panasszal, majd csak az ezt követő panasza alapján, 2023. szeptember 6-án utasította el először az alperes az erre vonatkozó panaszát. Tehát egyrészt a perbeli időszak alatt egyetlen kérelme és panasza sem volt a felperesnek a diétával kapcsolatban, amit megaláazónak érezhetett volna egyáltalán. Másrészt egy kérelem, akár többszöri elutasítása, különösen az orvosok élelmezéssel kapcsolatos legmegfelelőbb diéta alkalmazása érdekében való folyamatos eljárása mellett, sem valósítja meg az emberi méltóság megsértését, a felperest emberi mivoltában nem alázza meg és más módon sem sérti. Végül a felperes személyes meghallgatása sem támasztja alá semmiben ezen igényét.

[43] A Ptk. 2:43. § a) pontjában nevesített testi egészség az ember fizikai integritásának és szervezete működésének harmadik személyek általi háborítatlanságát jelenti, melynek megsértését akkor lehet megállapítani, ha az érintett az egészségre káros behatást szenved el. A jelen esetben a beszerzett igazságügyi szakvélemény egyértelműen kizárta, hogy a keresettel érintett időszakban a nem komplex diéta a felperes egészségében bármilyen negatív változást, állapotrosszabodást okozott, a laboreredményei stagnáltak, gyógyszerei módosítása nem függ össze a diétával. Így az alperes részéről a felperes e személyiségi jogának megsértése sem valósult meg. A szakvélemény aggályosságát illetően a fellebbezés egyetlen konkrét indokot tartalmaz, nevezetesen, hogy a diéta körében az étlapon szereplő egyes élelmek dietetikusi szempontból a követelményeknek megfelelnek-e. E kérdésnek azonban nincs jelentősége az érvényesített személyiségi jog szempontjából. Arra is alaptalanul hivatkozott a fellebbezés, hogy a felperes által aggályosnak tartott szakvélemény tekintetében a bíróságnak anyagi pervezetés körében nyilatkoztatni kellett volna a felperest a Pp. 315. § (1) bekezdése szerint új szakértő kirendelésének indítványozása tárgyában. Egyrészt a szakvélemény aggályossága nem állapítható meg a fellebbezésben felhozott indokok alapján, másrészt a jogi képviselővel eljáró felet a bíróságnak e joga gyakorlásának lehetőségére nem kell figyelmeztetni és nyilatkoztatni. Mindezek miatt az ítéltábla sem tartotta szükségesnek az ügy érdemi eldöntéséhez a másodfokú eljárásban a szakvélemény további kiegészítésének elrendelését vagy új szakértő kirendelését.

[44] A Ptk. 2:43. § a) pontjába tartozó lelki egészség megsértését illetően arra helyesen hivatkozott a fellebbezés, hogy személyiségi jogsérelmet megalapozhat a betegség szintjét el nem érő pszichés elváltozás is, amit a sértettnek kell bizonyítania (Kúria Pfv.21.258/2021/6. – megjelent: BH2023. 130.). Azzal is egyetértett az ítéltábla, hogy pszichológiai megbetegedés állításának hiányában ez nem feltétlen igényel szakértői bizonyítást; így ennek elsőfokú eljárásban való mellőzése nem jogszabálysértő. Azonban ez köztudomásúnak az adott esetben nem tekinthető. E körben a kereseti tényállítás az volt, hogy a hosszan fennálló jogsértő helyzet és kérelmek hiábavalósága, az egészségének meg nem felelő élelmezése miatti aggodalom frusztrálta, elkeserítette, gyötörte a felperest. Ezzel szemben egyrészt a fentebb kifejtettek szerint a per tárgyát képező időszakban indokolatlan elutasított kérelmek

nem voltak, a felperes panasszal sem élt. Másrészt az állítást cáfolja maga a felperes magatartása, aki nem egészséges élelmiszereket vásárolt rendszeresen az érintett időszakban. Végül személyes meghallgatása sem támasztja alá semmiben a lelki, pszichés sérülést, hisz ilyen még csak utalás szintjén sem jelent meg vallomásában. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a felperesnél már befogadásakor pszichés zavarokat (szorongás, depresszió) rögzítettek, de semmilyen peradat nem támasztja alá, hogy akár a diétával, akár az épületbeli étkezéssel okozati összefüggésben érdemleges pszichés elváltozás, lelki egészségének sérelme bekövetkezett volna. Ezzel kapcsolatban sem állapítható meg anyagi pervezetési hiba az állítás bizonyításának szükségességéről való tájékoztatás tekintetében. Az alperes a 2024. június 11-i tárgyaláson (P.20.208/2023/31. számú jegyzőkönyvben 2. oldal) – a felperes meghallgatását megelőzően – kifejezetten vitatta a felperes lelki károsodását, amint azt is, hogy ez köztudomású lenne. Ezt követően a bíróság P.20.291/2024/2/i. számú végzésében, majd a 2024. november 25-i tárgyaláson és a halasztó végzésben is (6. számú jegyzőkönyv) anyagi pervezetést végzett és felhívta bizonyítékai előadására a felperest. Mindezek után a felperes a 2025. január 10-i előkészítő iratában a lelki egészség sérelmének bizonyításával kapcsolatban csupán azt adta elő, hogy szerinte ez nem igényel szakértői bizonyítást. További anyagi pervezetésre nem volt szükség, a rendelkezésre álló adatok értékelése az ítéletre tartozik, és azok alapján e személyiségi jog sérelme nem állapítható meg.

[45] A hátrányos megkülönböztetés tilalma tekintetében az ítéltábla kiemeli, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 12. §-ára is figyelemmel az Ebktv. 8. §-ában kibontott közvetlen hátrányos megkülönböztetés tilalmának magánjogi leképezése a Ptk. 2:43. § c) pontjában nevesített hátrányos megkülönböztetés tilalmához fűződő személyiségi jog. Az Ebktv. 8. § h) pontja szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt egészségi állapota miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült, vagy részesülne. A jogsértés megállapításának elengedhetetlen feltétele a védett tulajdonság és az állított hátrány közötti oksági kapcsolat valószínűsítése (EBH2010. 2272.). Az Ebktv. 19. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett valószínűsíteni, hogy a jogsértéskor rendelkezett az Ebkt. 8. §-a szerinti védett tulajdonsággal és őt emiatt részesítették kedvezőtlenebb bánásmódban, mégpedig más összehasonlítható helyzetben lévő személyhez vagy csoporthoz képest (BDT2019. 4002). A hátrányos megkülönböztetés megállapítása nem lehetséges megfelelő viszonyítási alap nélkül (Pfv.21.801/2017/6).

[46] Az ítéltábla megítélése szerint nem állapítható meg, hogy az alperes a felperes egészségügyi állapota miatt őt kedvezőtlenebb bánásmódban részesítette, mint más fogvatartottakat. A felperes egészségügyi állapota ugyanis az, hogy máj- és cukorbeteg, ennek csupán következménye, hogy komplex diétára van szüksége, amiből mindig csak az egyik felét kapta meg. Összehasonlítható csoportnak sem tekinthető a különböző betegségekben szenvedő és valamilyen diétára szoruló fogvatartottak csoportja, akik azt megkapták. Az alperes ugyanis a peradatok szerint nem azért biztosított a felperesnek is csak egyféle diétát – hasonlóan a csak egyféle diétára szoruló más fogvatartottakhoz –, mert a felperesnek több betegsége volt, hanem azért, mert nem volt erre kidolgozott komplex speciális diétás menüje, és emiatt az orvosok (váltakozva) mindig csak az egyik fajta diétára tettek javallatot. Az pedig nem valósít meg személyiségi jogsértést, hátrányos megkülönböztetést, hogy az alperes a büntetésvégrehajtási jogszabályokban foglalt kötelezettsége ellenére nem intézkedett ilyen

diéta kidolgozására, amit egyébként a felperes a kereset tárgyává tett időszakban az alperesnél nem is kérelmezett, nem is panasztolt, és az orvosnál is csak a legutolsó hónapban.

[47] Mindezek alapján személyiségi jogsértés megvalósítása hiányában sem a jogsértés megállapításának és abbahagyásra, eltiltásra kötelezésnek a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján, sem sérelemdíj megítélésének a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján nincs helye; az ezekre irányuló valamennyi kereset megalapozatlan és elutasításra szorul.

[48] Rámutat az ítéltábla, hogy személyiségi jogsértés megvalósulásának, így a polgári peres jogvédelemnek a hiánya nem jelenti, hogy a büntetésvégrehajtási jogszabályi rendelkezések megsértésével szemben nincs jogorvoslati, jogvédelmi eszköz. E körben a Bv. tv. 6. §- alapján a büntetések végrehajtása felett az ügyészség gyakorol törvényességi felügyeletet, amelynek során az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) szerinti jogosultságok illetik meg és kötelezettségek terhelik. Az Ütv. 2. § (1) bekezdés *e)* pontja szerint az ügyészség törvényességi felügyeletet lát el a büntetések végrehajtásáról szóló jogszabályi rendelkezések megtartása felett, és e körben az Ütv. 22-24. §-ában meghatározott széleskörű jogosítványokkal rendelkezik.

[49] Végül a perköltségre vonatkozó harmadlagos fellebbezési kérelmet is megalapozatlannak találta az ítéltábla. E körben az elsőfokú bíróságnak nem volt indokolási kötelezettsége arra nézve, hogy a jogszabály által meghatározott összeget miért nem mérsékelte. Nem értett egyet az ítéltábla a hivatkozott Kúria Kf.39.702/2021/6. számú határozatban kifejtettekkel, mert az a normaszöveggel ellentétes. A régi Ükr. 3. § (6) bekezdés utolsó mondata indokolási kötelezettséget jogszabálytól eltérő összegű munkadíj megállapítása esetére ír elő. A BH1996. 321. számon megjelent döntés pedig egyrészt más jogszabály alapján, másrészt ügyvédi megbízási szerződés alapján és rendkívül magas összegű díj felszámításáról szólt, harmadrészt annak is a lényege, hogy a kifejtett tevékenységgel és perértékkel arányban álló díjat kell a bíróságnak mérlegeléssel megállapítani.

[50] Jelen esetben azonban az alperesnek megítélt 725.000 Ft munkadíj semmiképp sem minősül eltúlzottnak. A per több, mint két évig folyt, számos tárgyalás megtartásával, keresetváltoztatásokkal, alperes által benyújtott több beadvánnyal és felkutatott bizonyítékkal, kimutatással, valamint szakértői bizonyítással. Az alperes jogi képviselője mindvégig maradéktalanul ellátta az alperes képviselői jogaival járó tevékenységet, mulasztása nem volt. Erre tekintettel a megítélt munkadíj a tevékenységgel arányban álló, annak mérséklése egyáltalán nem indokolt.

[51] Mindezek alapján az ítéltábla az érdemben helyes elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybehagyta.

[52] A másodfokon pervesztes felperes személyes költségmentessége folytán a fellebbezési illeték az állam terhén marad a Pp. 102. § (6) bekezdés alapján és a felperes pártfogó ügyvédjének díja a felperes terhére esik a Pp. 101. (3) bekezdése alapján.

Dr. Maurer Ádám sk.
sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

Dr. Sarmon Hedvig

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró